

Fremgangsmåde ved verifikation i henhold til EMAS-forordningen

***(EF) 1221/2009 om organisationers
frivillige
deltagelse i en
fællesskabsordning for
miljøledelse og miljørevision***

EMAS III

Bilag til den generelle fremgangsmåde (EP-100)

Indhold

1	Dokumentets formål og gyldighed	3
1.1	Formål.....	3
2	Verifikation af miljøledelsessystem og validering af miljøredegørelse.....	3
2.1	Grundlag	3
2.2	Organisationen	3
2.2.1	<i>Førstegangs verifikation og registrering.....</i>	<i>3</i>
2.2.2	<i>Opretholdelse af registreringen</i>	<i>4</i>
2.3	DSC.....	4
3	Definitioner	5
3.1.1	<i>Sammenligning af begreber.....</i>	<i>5</i>
4	Fremgangsmåde ved verifikation	5
4.1	Aftale om verifikation.....	5
4.2	Systemgennemgang	5
4.3	Indledende undersøgelse	6
4.4	Verifikation	6
4.4.1	<i>Gennemførelse af verifikation</i>	<i>6</i>
4.4.2	<i>Bedømmelse af miljøredegørelsen</i>	<i>6</i>
4.5	Afsluttende møde.....	7
4.6	Bekræftelse af miljøredegørelsen/ udstedelse af attestations	7
4.7	Anvendelse af attestationsdokument	7
4.8	EMAS-verifikation på baggrund af et eksisterende certificeret miljøstyringssystem.....	7
4.9	Bedømmelse af auditrapport fra eksisterende certificering af miljøstyringssystemet ..	8
4.10	Bedømmelse af forskelle mellem certificeret miljøstyringssystem og EMAS-krav	8
5	Opfølgning og ajourføring af oplysninger	8
6	Anvendelse af EMAS-logoet	9
7	Ordliste.....	10

1 Dokumentets formål og gyldighed

1.1 Formål

Formålet med dette dokument er at beskrive **DS Certificerings (herefter kaldet DSC's)** fremgangsmåde ved verifikation af en organisations miljøledelsessystem og validering af dens miljøredegørelse i henhold til **Europa-parlamentets og Rådets forordning (EF) 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision** (herefter kaldet EMAS-forordningen).

Dokumentet skal betragtes som et tillæg til den generelle fremgangsmåde: EP 100 'Fremgangsmåde ved certificering af ledelsessystemer' og beskriver således kun de krav, som ligger ud over krav, der er beskrevet EP-100.

2 Verifikation af miljøledelsessystem og validering af miljøredegørelse

2.1 Grundlag

Alle **organisationer**, der ønsker at blive registreret som deltagere i **fællesskabsordningen for miljøledelse og miljørevision**, har mulighed for at få verificeret deres miljøledelsessystem og valideret deres miljøredegørelse af *DSC*, såfremt de kan omfattes af *DSC*-systemcertificerings faglige ydelser.

Som kravgrundlag gælder:

[Europaparlamentets og Rådets forordning nr. \(EF\) 1221/2009 om organisationers frivillige deltagelse i en fællesskabsordning for miljøledelse og miljørevision](#)

Såfremt en *organisation* ønsker at blive registreret som deltager på baggrund af et allerede certificeret miljøledelsessystem, henvises til pkt. 4.8.

2.2 Organisationen

2.2.1 Førstegangs verifikation og registrering

På baggrund af de krav, der er nævnt *EMAS-forordningen*, skal *organisationen inden* verifikation for første gang:

- Gennemføre en miljøkortlægning af alle organisationens miljøforhold, jf. kravene i bilag I og i punkt A.3.1 i bilag II
- Udvikle og indføre et miljøledelsessystem jf. kravene i bilag II og sikre, at det har været i drift i mindst 3 mdr., inden der gennemføres audit
- Gennemføre eller lade gennemføre mindst én intern miljørevision, som inkluderer en vurdering af organisationens miljøindsats og -resultater jf. kravene i punkt A.5.5 i bilag II samt bilag III
- Gennemføre mindst én ledelsens gennemgang af miljøstyringssystemet jf. kravene i punkt A.6 i bilag II
- Udarbejde en miljøredegørelse for de områder, der ønskes miljørevideret i overensstemmelse med bilag IV
- Forelægge materielle beviser og dokumentation for, at alle de lovbestemte miljøkrav, der er gældende, er overholdt jf. kravene i punkt A.3.2 i bilag II

Efter verifikationen på miljøledelsessystemet og valideringen af miljøredegørelsen skal *organisationen* selv sørge for:

- Ansøgning om registrering hos registreringsorganet
- At gøre miljøredegørelsen tilgængelig for offentligheden, når registrering er foretaget.

Registreringsansøgningen skal omfatte følgende:

1. Den validerede miljøredegørelse i elektronisk eller trykt format
2. Underskrevet erklæring fra *DSC*
3. En udfyldt formular, som mindst skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag VI
4. Bevis for betaling af eventuelle gebyrer

2.2.2 Opretholdelse af registreringen

For at opretholde registreringen skal organisationen:

- Årligt
 1. I overensstemmelse med revisionsprogrammet gennemføre en intern revision af organisationens miljøpræstationer og overholdelse af gældende lovbestemte miljøkrav i overensstemmelse med bilag III
 2. Udarbejde en ajourført miljøredegørelse i overensstemmelse med kravene i bilag IV og få den valideret af en miljøverifikator
 3. Fremsende den validerede ajourførte miljøredegørelse til registreringsorganet
 4. Fremsende en udfyldt formular til registreringsorganet, som mindst skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag VI
 5. Betale et eventuelt gebyr til registreringsorganet for *opretholdelsen* af registreringen
 6. Gøre den ajourførte miljøredegørelse tilgængelig for offentligheden
- Mindst hvert 3. år
 1. Få foretaget en verifikation af det samlede miljøledelsessystem og -revisionsprogram og gennemførelsen heraf
 2. Udarbejde miljøredegørelsen i overensstemmelse med kravene i bilag IV og få den valideret af en miljøverifikator
 3. Fremsende den validerede miljøredegørelse til registreringsorganet
 4. Fremsende en udfyldt formular til registreringsorganet, som mindst skal indeholde de oplysninger, der er anført i bilag VI
 5. Betale et eventuelt gebyr til registreringsorganet for *fornyelsen* af registreringen.

Selve forløbet omkring certificering og opfølgning vil i praksis forløbe på samme måde som beskrevet i EP-100 vedr. den generelle fremgangsmåde.

2.3 DSC

På baggrund af de krav, der er nævnt *EMAS-forordningen*, skal *DSC*:

- Efterprøve om en eventuel miljøkortlægning, miljøledelsessystemet, miljørevisionsproceduren og resultaterne heraf opfylder relevante krav i EMAS-forordningen
- Efterprøve om miljøredegørelsen opfylder kravene i bilag III og om oplysningerne i miljøredegørelsen er pålidelige, troværdige og korrekte og om de på fyldestgørende måde dækker alle væsentlige spørgsmål vedrørende organisationen. Derudover om der om nødvendigt er foretaget afgrænsning af organisationens aktiviteter i miljøredegørelsen i overensstemmelse med de faktiske forhold.

- Sikre, at organisationen har indført procedurer til at kontrollere forhold, der er underkastet gældende lovgivning, og om disse er tilstrækkelige til at overholde relevant lovgivning.
- I samarbejde med organisationen udarbejde et program til sikring af, at alle betingelser for registrering under EMAS verificeres i løbet af 36 måneder. DSC skal med højst 12 måneders mellemrum verificere/bekræfte oplysninger i miljøredegørelsen eller ajourførte miljøredegørelse

3 Definitioner

Begreberne anvendt i *EMAS-forordningen* kan sidestilles med tilsvarende begreber anvendt i DS EN ISO 14001 (se nedenstående tabel). Når der henvises til beskrivelser i EP-100 vedr. den generelle fremgangsmåde, skal begreberne blot ved læsning erstattes med begreberne for *EMAS-forordningen*.

3.1.1 Sammenligning af begreber

EMAS-forordningen EP-11 (Dette dokument)	DS/EN ISO 14001 EP-100 Den Generelle Fremgangsmåde
Intern miljø revision	Intern audit
Verifikation	Audit
Udstedelse af attest	Udstedelse af certifikat
Verifikator	Auditor (såvel DSC som den enkelte auditor hos DSC)

4 Fremgangsmåde ved verifikation

4.1 Aftale om verifikation

Ud over de aktiviteter, der er beskrevet i den generelle fremgangsmåde, omfatter en verifikation i henhold til *EMAS-forordningen* følgende obligatoriske aktiviteter:

- Bedømmelse af miljøredegørelsen
- Bekræftelse af miljøredegørelsen

I dette afsnit beskrives derfor visse ekstra forhold, der gør sig gældende i forhold til EMAS-forordningen.

4.2 Systemgennemgang

Systemgennemgangen gennemføres som beskrevet i EP-100 vedr. den generelle fremgangsmåde.

Dokumentationen, som *organisationen* skal fremsende til DSC, skal yderligere omfatte:

1. Ledelseshåndbog / miljøhåndbog med tilhørende procedurer/forretningsgange for miljøledelsessystemet
2. Konkrete miljømål og afledte miljøhandlingsprogrammer
3. Fortegnelse over væsentlige miljøpåvirkninger fra miljøkortlægningen
4. Fortegnelse over relevante miljømæssige lovkrav (love og andre myndighedskrav)
5. Rapport(er) fra intern(e) miljørevision(e)r og ledelsens gennemgang(e)
6. Samt, hvis dette forefindes:
 - Eventuelle miljøgodkendelser, tilladelser, dispensationer eller anden formel brevvæksling med miljømyndighederne

- En eventuel rapport fra en indledende miljøkortlægning af *organisationen*
- En liste over indgåede kutymeregler
- Evt. Tidligere udarbejdede grønne regnskaber
- Et udkast til miljøredegørelsen

4.3 Indledende undersøgelse

Under den indledende undersøgelse på *organisationen* gennemføres endvidere en indledende vurdering af:

- Den evt. gennemførte miljøkortlægning, samt hvorvidt denne er gennemført på en korrekt teknisk måde jf. *EMAS-forordningens* bilag I.
- Den af *organisationen* udarbejdede fortegnelse af miljøforhold, heraf identificerede direkte og indirekte påvirkninger, samt hvorledes disse er prioriteret.
- Indledende vurdering af *organisationens* konkrete miljømål samt grundlag og udgangspunkt for disse.
- Fortegnelsen over relevante miljømæssige lovkrav.
- Resultatet af de(n) gennemførte miljøledelsesrevision(er), samt *organisationens* procedurer for gennemførelse af miljøledelsesrevision og rapportering fra samme.
- Resultatet af de(n) gennemførte ledelsesevaluering(er), samt *organisationens* procedurer for gennemførelse af ledelsesevaluering.

I forbindelse med den indledende undersøgelse skal virksomheden rette henvendelse til relevante myndigheder med henblik på at afdække, om der er miljømæssige mellemværende mellem *organisationen* og myndigheden. Dette skal være afklaret inden verifikationen kan starte.

4.4 Verifikation

4.4.1 Gennemførelse af verifikation

Verifikation gennemføres på samme måde som beskrevet i EP-100 vedr. den generelle fremgangsmåde. Dette sker ved gennemførelsen af en omfattende stikprøve af miljøledelsessystemet samt en gennemgang af miljøredegørelsen for at kontrollere, hvorvidt data og oplysninger i miljøredegørelsen er korrekte og fyldestgørende for de miljømæssige forhold på anlægsområdet.

4.4.2 Bedømmelse af miljøredegørelsen

Ledende verifikator har ansvaret for at den modtagne miljøredegørelse gennemgås i forbindelse med verifikationen med det formål at vurdere, om redegørelsen opfylder bestemmelserne i EMAS-forordningens bilag IV.

Organisationen informeres i auditrapporten om evt. områder i miljøredegørelsen, som ikke opfylder bestemmelserne i *EMAS-forordningen*, og derfor kræver ændringer eller tilføjelser.

Der kan være behov for yderligere gennemgang af miljøredegørelsen. Gennemgang af miljøredegørelsen afsluttes, når den er i overensstemmelse med *EMAS-forordningens* bestemmelser. Den endelige miljøredegørelse dateres entydigt.

4.5 Afsluttende møde

På mødet vil ledende auditor give et resumé med en erklæring om auditholdets iagttagelser samt om den indstilling, som gives til *DSC*' sagsverifikator vedrørende bekræftelse af *organisationens* miljøredegørelse.

Der gælder følgende retningslinjer for indstilling til bekræftelse af miljøredegørelsen:

- Hvis der ikke er konstateret afvigelser (se ordliste, afsnit 8), kan ledende auditor umiddelbart indstille til bekræftelse af miljøredegørelsen. Indstillingen vil fremgå af auditrapporten.
- Hvis der er konstateret én eller flere større afvigelser på overholdelse af lov - og myndighedskrav omkring miljø, kan ledende auditor ikke indstille til bekræftelse af miljøredegørelsen, før korrigerende handlinger er gennemført og positivt verificeret af *DSC*. Dette vil fremgå af auditrapporten.
- Hvis der konstateres afvigelser på overholdelse af lov - og myndighedskrav omkring miljø, udstedes ligeledes en afvigelsesrapport med henvisning til den konkrete bestemmelse, der er overtrådt (f.eks. et vilkår i en miljøgodkendelse). *DSC* retter ikke henvendelse til relevant myndighed, da *organisationen* selv er forpligtet til at underrette myndigheder med henblik på afklaring/løsning af det konkrete forhold. Først når afvigelsen/overtrædelsen er fyldestgørende afhjulpel og korrigerende handlinger er positivt verificeret, kan ledende auditor indstille til udstedelse af bekræftelse af miljøredegørelse. Dette vil fremgå af auditrapporten.

4.6 Bekræftelse af miljøredegørelsen/ udstedelse af attestation

Afsluttende bekræftelse af miljøredegørelsen sker ved et attestationsdokument – i daglig tale kaldet EMAS-attest, som udstedes af en sagsverifikator hos *DSC*.

Attestationsdokumentet angiver bl.a.:

- Organisationens navn
- Adresse/adresser på alle anlægsområder omfattet af verifikationen
- Reference til miljøredegørelsen
- Ved bekræftelse af ajourførte oplysninger reference til disse
- Reference til organisationens miljøledelsessystem
- Brancheområde og NACE-kode for de aktiviteter, der er omfattet
- Akkrediteringslogo

Organisationen indføres på *DSC*' liste "Udstedte EMAS-verifikationer".

4.7 Anvendelse af attestationsdokument

Attestationsdokumentet skal enten indsættes eller vedhæftes miljøredegørelsens originaludgave, således at disse ikke kan adskilles uden, at det kan ses. Såfremt miljøredegørelsen kan identificeres så entydigt på attestationsdokumentet, at dette ikke kan bruges som attestation for en anden udgave af miljøredegørelsen, kan det anføres i tekst i miljøredegørelsen, at *DSC* er miljøverifikator sammen med dato og nr. på *DSC*'s attestationsdokument.

4.8 EMAS-verifikation på baggrund af et eksisterende certificeret miljøstyringssystem

Såfremt *organisationen* har et certificeret miljøstyringssystem (under en EA akkreditering) i henhold til gældende udgave af DS/EN ISO 14001 kan *DSC* gennemføre en verifikation i henhold til *EMAS-forordningen*

efter nedenstående obligatoriske aktiviteter:

- Aftale om verifikation
- Bedømmelse af auditrapport fra certificering af miljøstyringssystemet (se nedenstående)
- Bedømmelse af forskelle mellem systemstandard og *EMAS-forordningen* herunder audit med stikprøve i data, der ligger til grund for oplysninger i miljøredegørelsen.
- Bedømmelse af miljøredegørelsen
- Bekræftelse af miljøredegørelsen

Forudsætningen for, at *DSC* kan gennemføre en verifikation i forbindelse med et certificeret miljøledelsessystem i henhold til *EMAS-forordningen* er, at *organisationens* miljøstyringssystem er certificeret af et akkrediteret certificeringsorgan.

4.9 Bedømmelse af auditrapport fra eksisterende certificering af miljøstyringssystemet

Organisationen skal efter aftale med *DSC* fremsende rapporter, som *organisationen* har modtaget i forbindelse med certificeringen af det eksisterende miljøstyringssystem.

DSC vurderer på baggrund af disse rapport(er) det aktuelle miljøstyringssystemets implementering, tilpasning, egnethed og effektivitet.

Såfremt *DSC* ikke kan acceptere de(n) modtagne rapport(er) kontaktes *organisationen*, for evt. yderligere audit.

4.10 Bedømmelse af forskelle mellem certificeret miljøstyringssystem og EMAS-krav

Bedømmelse af forskelle mellem det certificerede miljøstyringssystem og *EMAS-forordningens* krav gennemføres ved et besøg i *organisationen* på basis af dennes systemdokumentation.

Bedømmelsen gennemføres efter retningslinjerne for audit, der er dog ikke tale om en total audit, men kun en auditering af de krav i *EMAS-forordningen*, der ikke er dækket af den valgte systemstandard, samt stikprøve i data, der ligger til grund for oplysninger i miljøredegørelsen. Grundlag og udgangspunkt for de opstillede miljømål indgår også i bedømmelsen.

Der udarbejdes en auditrapport fra bedømmelsen.

5 Opfølgning og ajourføring af oplysninger

Med højst 12 måneders mellemrum skal *organisationen* ajourføre oplysningerne i miljøredegørelsen enten i form af en fuld miljøredegørelse eller en ajourført miljøredegørelse.

Såfremt *organisationen* har et certificeret miljøledelsessystem, vil det ofte være hensigtsmæssigt at gennemføre verifikation i forbindelse med gennemførelse af opfølgingsaudit på det certificerede miljøledelsessystem.

Når den årlige ajourføring er verificeret, dokumenteres dette i en auditrapport, evt. sammen med resultatet af opfølgingsaudit på *organisationens* miljøledelsessystem.

6 Anvendelse af EMAS-logoet

Organisationen forpligter sig til:

- Kun at anvende det på bilag V i *EMAS-forordningens* viste logo incl. Registreringsnummer, hvis *organisationen* har en gyldig registrering hos registreringsorganet
- Ikke at anvende EMAS-logoet på produkter eller disses emballage eller i forbindelse med sammenligninger med andre aktiviteter og tjenesteydelser eller på en måde, der fører til misforståelser i forhold til miljømærkning af produkter (artikel 10)
- Ikke at ændre i den attesterede miljøredegørelse fx i forbindelse med opsætning til trykning, medmindre *DSC* har accepteret ændringen
- Påføre miljøredegørelsen med følgende tekst oversat til det pågældende sprog : "Miljøverifikators attestation af miljøredegørelsen gælder den <prog> udgave". Ved <prog> anføres miljøredegørelsens originalsprog
- At sikre, at det ved brugen af EMAS-logoet klart fremgår, hvilke anlægsområder, der er omfattet af registreringen
- Kun at offentliggøre uddrag af miljøredegørelsen, hvis der i sådanne oplysninger henvises til organisationens seneste miljøredegørelse eller ajourførte miljøredegørelse, som de er hentet fra, og forudsat at *DSC* har valideret, at oplysningerne er:
 - Korrekte
 - Dokumenterede og verificerbare
 - Relevante og anvendt i en passende sammenhæng
 - Repræsentative for organisationens miljøpræstationer som helhed
 - Vanskelige at misforstå
 - Væsentlige i forhold til den samlede miljøvirkning

7 Ordliste

Denne ordliste indeholder ord, hvis definitioner:

- ikke kan findes i artikel 2 ”definitioner” i EMAS-forordningen
- ikke kan findes i afsnittet ”ORDLISTE” i den generelle fremgangsmåde
- afviger i EMAS-forordningen i forhold til den generelle fremgangsmåde

NACE-kode

Klassifikation af organisationens aktiviteter i forhold til branche/aktiviteter på som anført i Kommissionens forordning (EF) nr. 1893/2006 af 20. december 2006 om oprettelse af Den Statistiske Nomenklatur for Økonomiske Aktiviteter, NACE rev. 2.

Sagsverifikator

En person, der er bemyndiget af DSC og akkrediteringsmyndighederne til at give bindende underskrift på et attestationsdokument som bekræftelse på en organisation's miljøredegørelse. Miljøverifikator anvendes også i EMAS-forordningen for auditoren.

3. årlig fornyelse af miljøredegørelse

Dette udføres som en recertificering eller 3-års gennemgang – se den generelle fremgangsmåde for nærmere beskrivelse.

EMAS-attesten

DSC's erklæring på valideringen af miljøredegørelsen efter accept på, at denne er fyldestgørende.

Registreringsorgan

Det organ, som organisationen, der ønsker registreringen, skal indsende ansøgning om registreringen til - i Danmark Miljøstyrelsen.

DS Certificering A/S

Kollegievej 6
DK- 2920 Charlottenlund

Runetoften 14. 1.
DK-8210 Århus V

Tel: (+45) 72245900

Fax: (+45) 72245902

Email: cert.info@dscert.dk

Web: www.dscert.dk